

بازیافت

Recycling

بازیافت فرآیند جمع‌آوری و پردازش مواد رهاشده به‌عنوان زباله و تبدیل آنها به محصولات جدید است (USEPA, 2018) و یکی از مراتب مهم در سلسله مراتب مدیریت پسماند (اجتناب از تولید پسماند، کاهش پسماند، استفاده مجدد از پسماندها، بازیافت و بازیابی مواد و انرژی و در نهایت دفن پسماند) به حساب می‌آید، از این رو برای اقتصاد، جامعه و محیط زیست اهمیت به‌سزایی دارد (مدیریت فناوری اطلاعات و مرکز اسناد، ۱۳۹۲). از جمله مزایای بازیافت می‌توان به کاهش مقدار زباله‌هایی که دفن یا سوزانده می‌شود، صرفه‌جویی در مصرف انرژی، مواد خام اولیه و منابع طبیعی مانند چوب، آب و مواد معدنی، جلوگیری از آلودگی محیط زیست از طریق کاهش نیاز به مصرف مواد خام جدید، ایجاد مشاغل جدید در صنعت بازیافت و افزایش امنیت اقتصادی اشاره کرد. مراحل بازیافت عبارت است از جمع‌آوری و پردازش، تولید و فروش محصولات جدید حاصل از مواد بازیافتی (USEPA, 2018). بازیافت منافع اقتصادی مختلفی به‌دنبال دارد از جمله:

۱. **ایجاد اشتغال** - سرمایه‌گذاری در مجموعه بازیافت می‌تواند مزایای مختلفی برای جامعه در قالب ایجاد مشاغل پر درآمد در صنعت بازیافت به همراه داشته باشد که این به نوبه خود از صنعت بازیافت پشتیبانی می‌کند.
۲. **صرفه‌جویی اقتصادی** - با ممانعت از دفع مواد قابل بازیافت در محل دفن زباله، مزایای اقتصادی مختلفی از طریق کاهش هزینه‌های دفع و فروش مواد قابل بازیافت حاصل می‌شود.
۳. **حفظ فعالیت‌های محلی** - صناعی که نیاز به کالاهای قابل بازیافت دارد و می‌تواند آن را از منطقه اطراف دریافت کند، تمایل دارد تا منطقه خود باقی مانده، فعالیت‌های خود را در همان محل گسترش دهد.

۴. ایجاد فرصت‌های توسعه اقتصادی - افزایش مواد بازیافتی سبب جذب فعالیت‌های اقتصادی مختلفی می‌شود که به پردازش یا استفاده از مواد بازیافتی علاقمند است. بازیافت کمک می‌کند تا تولید کنندگان در جهانی با اقتصاد رقابتی شدید فعالیت کنند (Hefner & Blackwell, 2008). مشوق‌های اقتصادی مانند مالیات یا اعطای یارانه نقش مهمی در مدیریت پسماند و بازیافت ایفا می‌کند. برای مثال، اگر لازم باشد که افراد به ازای هر واحد زباله غیر قابل بازیافت هزینه و مالیات پرداخت کنند، آنگاه این امر خود انگیزه‌ای برای تفکیک در مبدأ پسماند خواهد بود (Hahn and Stavins, 1992)، که سبب تسهیل فرایند بازیافت و نیز بهبود کیفیت محصولات بازیافتی خواهد شد. همچنین اعطای یارانه جهت دسترسی به منافع بالقوه طرح‌های بازیافت خود یکی دیگر از مشوق‌های اقتصادی در این زمینه است. در این حالت به ازای هر واحد پسماند قابل بازیافت به شهروندان یارانه اعطا می‌شود و در این حالت افراد تمایل زیادی به تفکیک پسماندهای قابل بازیافت خود دارند (Calcott, P. and M. Walls, 2000).

کتاب‌شناسی

مدیریت فناوری اطلاعات و مرکز اسناد، مرکز مدیریت و برنامه‌ریزی شهر تهران. (۱۳۹۲). بررسی فرآیند مدیریت پسماند در جهان و

ایران. تهران: نورپور، ع.، افراسیابی، ه.، داودی، س.، م.

USEPA website. (2018). Retrieve from: <https://www.epa.gov/recycle/recycling-basics>.

Calcott, P. and M. Walls (2000). Can downstream waste disposal policies encourage upstream 'design for environment'? *American Economic Review* 90 (2), 233-237.

Hefner, F., & Blackwell, C. (2006). The economic impact of the recycling industry in South Carolina. SC Department of Health and Environmental Control.

Hahn, R. W. and R. N. Stavins (1992). Economic incentives for environmental protection: Integrating theory and practice. *American Economic Review* 82 (2), 464 - 468.

نغمه مبرقی دینان

هیئت علمی پژوهشکده علوم محیطی دانشگاه شهید بهشتی

ریحانه رسول‌زاده

دانشجوی دکتری برنامه‌ریزی محیط زیست پژوهشکده علوم محیطی

دانشگاه شهید بهشتی